

Ingrado JAAR
40

Ingrado | Vrijstellingen | 13 juni 2024

Vrijstelling artikel 5 onder b Lpw

mr. Carolien de Bruin

Hoe ontstaat de vrijstelling?

Gezaghebbenden/verzorgers kunnen zich slechts beroepen op vrijstelling, indien zij bij de gemeente **waar de jongere als ingezetene** met een adres in de basisregistratie personen is ingeschreven een kennisgeving hebben ingediend:

- a. ten minste een maand voordat de jongere leerplichtig wordt, indien zij betrekking heeft op de aanvang van de leerplicht, en
- b. zolang nadien aanspraak op vrijstelling wordt gemaakt, elk jaar opnieuw voor 1 juli.

- Uitzondering voor artikel 5 onder a Lpw

Voorwaarde artikel 5 onder b Lpw (artikel 8 Lpw)

Artikel 5 onder b Lpw:

zij tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning - of, indien zij geen vaste verblijfplaats hebben, op alle binnen Nederland - gelegen scholen onderscheidenlijk instellingen waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden, overwegende bedenkingen hebben;

Artikel 8 Lpw

1. Een beroep op vrijstelling op grond van artikel 5 onder b kan slechts worden gedaan, indien de kennisgeving **de verklaring bevat**, dat tegen de richting van het onderwijs op alle **binnen redelijke afstand** van de woning - of, bij het ontbreken van een vaste verblijfplaats, op alle binnen Nederland - gelegen scholen onderscheidenlijk instellingen waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden, **overwegende bedenkingen** bestaan.

2. Deze verklaring is niet geldig, indien de jongere in het jaar, voorafgaande aan de dagtekening van de kennisgeving, **geplaatst is geweest** op een school onderscheidenlijk een instelling van de richting **waartegen bedenkingen worden geuit**.

Toetsingscriteria HR 2019

Overwegende bedenkingen die worden aangevoerd moeten:

- i. i) verband houden met **ernstige gemoedsbezwaren** van de in art. 2, eerste lid, Lpw bedoelde persoon die berusten op een **welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing**,
- ii) betrekking hebben op de richting en derhalve de **fundamentele oriëntatie**, ontleend aan een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing, van — kort gezegd — het in art. 5, aanhef en onder b, Lpw bedoelde onderwijs en
- iii) voldoende **concrete en voldoende zwaarwegende** bezwaren betreffen die **verband houden met onderwijs** zoals een school dat kan bieden.

Welbepaalde levensovertuiging niet automatisch vrijstelling (ECLI:NL:PHR:2023:385)

Het hof heeft ook overwogen dat dit oordeel niet anders wordt door (i) het feit dat de verdachte heeft verklaard dat door **die neutraliteit schoolvakken** niet uit spiritueel holistisch oogpunt worden behandeld en (ii) de omstandigheid dat de verdachte in algemene zin te kennen heeft gegeven dat het openbaar of algemeen bijzonder onderwijs **een scheiding teweeg zou brengen tussen de geestelijke, sociale en cognitieve ontwikkeling** van haar dochter. Daarbij teken ik nog aan dat de Hoge Raad in 2018 in een zaak over het holisme heeft geoordeeld dat de omstandigheid dat de **verdachte zijn bezwaren zelf aanmerkt als een uitvloeisel van zijn holistische levensovertuiging** niet meebrengt dat dat die bezwaren reeds daarom overwegende bedenkingen opleveren tegen de richting van het onderwijs.

Vorbereidend onderzoek en AVG (ECLI:NL:RBROT:2022:8514)

De vraag die beantwoord moet worden is of in het voorbereidend onderzoek vormen zijn verzuimd. De kantonrechter is van oordeel dat hiervan geen sprake is. .... Uit de dossierstukken volgt dat in de correspondentie en de digitale gesprekken de **medewerkers van LVS gevraagd hebben om de informatie die volgens de Hoge Raad nodig** is om te kunnen beoordelen of de verdachte gezien haar overwegende bedenkingen in de zin van artikel 5 aanhef en onder b Lpw (van rechtswege) was vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat haar kind in de ten laste gelegde periode stond ingeschreven op een school. ...

LVS mag alleen persoonsgegevens verwerken als dat nodig is om een bepaald gerechtvaardigd doel te bereiken. Het doel van LVS was in dit geval om conform de geldende wetgeving en jurisprudentie de stelling te beoordelen van de verdachte dat zij (van rechtswege) was vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat haar kind in de ten laste gelegde periode stond ingeschreven op een school. Uit de dossierstukken blijkt niet dat in de correspondentie of in de digitale gesprekken **de AVG of enige andere vorm geschonden is**. Er is dan ook geen sprake van een vormfout die tot niet-ontvankelijkheid of bewijsuitsluiting zou moeten leiden.

Bijzondere situaties

- Leerling ingeschreven op 4 jarige leeftijd, geen recht op vrijstelling 5 onder b lpw meer
- Prangende persoonlijke omstandigheden
- Overlap richting onderwijs en levensovertuiging ouders, dan onvoldoende zwaarwegende bedenkingen
- Bedenkingen gestoeld op praktische organisatie, geen richtingsbezwaren (zoals vieringen etc.)

Conclusie OM:

- De toelichting op het beroep hangt in belangrijke mate af van de vaardigheid van de ouder waarmee hij zijn bedenkingen concretiseert, of zijn beroep gehonoreerd wordt.

Werkwijze

- Gesprekken voeren (vragenlijst)
- Papieren toetsing
- Herhaalberoepen

- Juridisering door ouders middels klachten en WOO verzoeken

Vragen?

**ledere jongere heeft
recht op ontwikkeling**

Daar maken wij werk van!

